

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: I. M.

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 5. 2023, č. j. MPSV-2023/68434-421/1,
ve věci podpory v nezaměstnanosti

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 5. 5. 2023 č. j. MPSV-2023/68434-421/1 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 0,- Kč.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou došlou zdejšímu soudu dne 30. 6. 2023 domáhal zrušení rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 5. 5. 2023, č. j. MPSV-2023/68434-421/1 (dále „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajská pobočka v Ostravě ze dne 30. 1. 2023, nepřiznávající žalobci podporu v nezaměstnanosti.
2. Žalobce namítl nesprávné posouzení ukončení výdělečné činnosti. Žalobce ji ukončil ze

Shodu s prvopisem potvrzuje I.M.

zdravotních důvodů. Správní orgány nesprávně považují tento důvod ukončení za neprokázaný. Zákon však nevyžaduje prokázání zdravotních potíží lékařským vyjádřením. Žalobce se léčí sám. Jako OSVČ se mohl sám rozhodnout, že skončí ze zdravotních důvodů. Ohledně důsledků ukončení výdělečné činnosti ze zdravotních důvodů nebyl poučen, měl za to, že vše doložil a že mu podpora bude přiznána. Nesouhlasí s koncentrací řízení ve vztahu k důkazům ohledně zdravotního stavu. Poučení dne 19. 1. 2023 žalobce podepsal bez čtení v ubezpečení, že zde není nic nového. V průběhu správního řízení měl z chování úřednice dojem, že vše doložil a že mu bude podpora přiznána. Z chování úřadu vyplývá, že jej chtěl podvést. U jednání doplnil, že má potíže s páteří, které mu znemožňují vykonávat činnost OSVČ bez bolesti, a proto činnost ukončil. Žalovaný měl tvrzení žalobce zohlednit, což neučinil, když se rozhodl tímto nezabývat.

3. Žalobce dále namítl nesprávné posouzení získané doby důchodového pojištění. Žalobce potřebnou dobu získal péčí o svou matku, která je odkázaná na péči jiné osoby v II. stupni. Není rozdíl, pokud by pracoval jako pečovatel v neziskové organizaci a když pečoval o svou matku. Nesouhlasí s výkladem pojmu „náhradní doba zaměstnání“. U jednání doplnil, že změnu zákona o zaměstnanosti, provedenou v roce 2008, v důsledku které zákon v posuzovaném ustanovení neodkazuje na zákon důchodový, považuje za zákonodárcem učiněnou vědomou vynechávku, kterou správní orgány mimo svou kompetenci vykládají tzv. „po staru“, a navíc svým výkladem porušují zásadu v případě možného dvojího výkladu přijmout ten, který je pro žadatele příznivější.
4. Dále žalobce nesouhlasil se způsobem doručování, když žádal o doručování emailem.
5. Žalovaný ve svém vyjádření shrnul dosavadní průběh řízení před správními orgány a odkázal na napadené rozhodnutí, které považuje za správné. U jednání zdůraznil provázanost mezi zákonem o zaměstnanosti a zákonem důchodovým, který potvrzuje i konstantní judikatura. Žalobce tak nezískal péči o sobu blízkou dobu pojištění, ale náhradní dobu.

Zjištění ze správního spisu:

6. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobce požádal o zprostředkování zaměstnání a o podporu v nezaměstnanosti od 1. 1. 2023 nejprve dne 31. 12. 2022 a následně dne 4. 1. 2023. V žádosti uvedl, že nemá žádné zdravotní ani jiné omezení související se zprostředkováním zaměstnání a že 3 dny před podáním žádosti nebyl v pracovní neschopnosti. Uvedl, že v době od 1. 12. 2022 do 31. 12. 2022 pracoval jako OSVČ a v době od 8. 4. 2021 „bez ukončení“ pracoval jako „pečovatel o maminku“.
7. Žalobce byl veden v evidenci OSSZ jako OSVČ od 1. 2. 2021 do 31. 7. 2021 a ve dnech 1. 12. 2022 až 31. 12. 2022. Od 8. 4. 2021 žalobce poskytuje péči své matce, paní B. M., která je závislá na péči v II. stupni.
8. Dne 19. 1. 2023 proběhlo jednání, u kterého byl žalobce mj. poučen s možností seznámit se s podklady rozhodnutí. Protokol žalobce podepsal a uvedl „bez vyjádření“ k podkladům. K jednání byl žalobce volán dne 10. 1. 2023. K pozvánce mělo být připojeno „základní poučení uchazeče o zaměstnání“ a „základní poučení účastníka řízení“, přiloženo však bylo pouze „základní poučení účastníka správního řízení“.
9. Dne 1. 2. 2023 úřad práce nepřiznal žalobci podporu v nezaměstnanosti, protože v posledních dvou letech uplynula celá podpůrná doba a po uplynutí této podpůrné doby žalobce doložil pouze 1 měsíc důchodového pojištění, kterou získal samostatnou výdělečnou

činností v době od 1. 12. 2022 do 31. 12. 2022, přičemž ke skončení zaměstnání nedošlo z důvodů uvedených v § 49 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Rozhodnutí bylo žalobci doručováno poštou i emailem.

10. V odvolání žalobce zejména poukázal na své dýchací potíže a potíže s páteří, které vedly k ukončení podnikání. Proto se rozhodl věnovat své matce. Zdravotní potíže doložil svým čestným prohlášením, protože k lékaři nechodí. Má za to, že důvodové pojištění získal, neboť 6 měsíců pracoval jako pečovatel a 1 měsíc jako OSVČ.
11. O odvolání rozhodl žalovaný nyní napadeným rozhodnutím.

K námitce nesprávného posouzení ukončení výdělečné činnosti

12. Mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání vyčerpal celou podpůrčí dobu. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, stanoví v takovém případě uchazeči zvláštní podmínky pro podporu v nezaměstnanosti k podmínkám uvedeným v § 39 zákona o nezaměstnanosti. Tyto zvláštní podmínky vyplývají z § 49 zákona o zaměstnanosti a týkají se potřebné doby důchodového pojištění. Nemusí být splněny pouze ve vyjmenovaných situacích. Takovou situací je „skončení zaměstnání nebo výdělečné činnosti ze zdravotních důvodů“.
13. Konkrétně z § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti vyplývá: *uchazeč o zaměstnání, kterému v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání uplynula celá podpůrčí doba, má nárok na podporu v nezaměstnanosti, pokud po uplynutí této podpůrčí doby získal zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 6 měsíců; tato doba se nevyžaduje v případech, kdy uchazeč o zaměstnání skončil zaměstnáním nebo výdělečnou činností ze zdravotních důvodů nebo skončil zaměstnání z důvodů uvedených ve zvláštním právním předpise ³⁶⁾ nebo proto, že zaměstnavatel porušil podstatnou povinnost vyplývající z právních předpisů, kolektivní smlouvy nebo sjednaných pracovních podmínek. Současně musí být splněna podmínka celkové doby předchozího zaměstnání [§ 39 odst. 1 písm. a)].*
14. Prvostupňovým rozhodnutím nebyla žalobci přiznána podpora v nezaměstnanosti pro nedosažení potřebné doby důchodového pojištění. Současně úřad práce konstatoval, že „ke skončení zaměstnání nedošlo z důvodů uvedených v § 49 odst. 1 zákona“. Žalobce v odvolání uvedl, že podnikání skončil ze zdravotních důvodů, pro dýchací potíže a problémy s páteří. Žalovaný v napadeném rozhodnutí považoval tuto skutečnost za novou, k níž nepřihlédl, protože tomu brání § 82 odst. 4 správního řádu. Žalobce se o důvodech skončení samostatné výdělečné činnosti v řízení v prvním stupni nezmínil a podklady, které správní orgán shromáždil, nijak nerozporoval, ačkoliv mu v tom nic nebránilo.
15. Ve vyjádření k žalobě a u jednání žalovaný doplnil, že žalobce tuto skutečnost neuvedl navzdory poučení, které se mu dostalo při podání žádosti o zprostředkování zaměstnání a podporu v nezaměstnanosti.
16. Žádost o zprostředkování zaměstnání a podporu v nezaměstnanosti se podává u úřadu práce zásadně na formulářích, které žalovaný zveřejňuje na svých internetových stránkách, popř. jsou k dispozici i na pobočkách úřadu práce. Tak se stalo i v nyní posuzované věci, když žalobce využil možnosti stáhnout formuláře k žádosti o zprostředkování zaměstnání i o podporu v nezaměstnanosti z internetových stránek MPSV, o čemž svědčí údaj na samotných formulářích. Krajský soud oba formuláře podrobně pročetl.
17. Formulář, týkající se podpory v nezaměstnanosti, v úvodu odkazuje na „§ 39 a násl. zákona

č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (...)“. Obsahuje k zaškrtnutí možnosti vyjádření, odpovídající podmínkám vyplývajících z § 39-40 zákona o zaměstnanosti. V oddíle druhém vyzývá uchazeče ke sdělení, zda v posledních dvou letech před zařazením do evidence pobíral podporu v nezaměstnanosti; zde žalobce uvedl, že pobíral. V oddíle tři vyzývá uchazeče k uvedení posledního ukončeného zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání, ve které uchazeč o zaměstnání žádá podporu v nezaměstnanosti; zde žalobce uvedl „OSVČ od 1. 12. 2022 do 31. 12. 2022“. V oddíle čtvrtém vyzývá k uvedení dalších ukončených zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti a náhradní doby zaměstnání v posledních dvou letech; zde žalobce uvedl „pečovatel o maminku od 8. 4. 2021“. V odkazu k oddílu tři a čtyři jsou uvedeny příklady doložení údaje o zaměstnání, a co se považuje za náhradní dobu zaměstnání. Ohledně důvodů ukončení zaměstnání či jiné výdělečné činnosti žádná výzva k uvedení důvodů skončení není a není ani k dispozici kolonka, kde by bylo možno tento údaj vepsat, ani nějaká kolonkou pro uvedení dalších skutečností, které žadatel považuje za podstatné; není zde žádné poučení.

18. Formulář žádosti o zprostředkování zaměstnání se důvody ukončení poslední činnosti rovněž nezabývá, když žádá uvedení pouze názvu profese, názvu zaměstnavatele nebo druhu činnosti, datum skončení a zda žadatel byl tři dny před podáním žádosti v pracovní neschopnosti (zde žalobce uvedl, že nebyl). Ani zde není výzva ke sdělení důvodů ukončení zaměstnání či jiné výdělečné činnosti ani prostor, kde by bylo možné uvést toto či další okolnosti, které uchazeč považuje za podstatné. Zdravotních omezení žadatele se týká část oddílu F. „Požadavky na zaměstnání“. Zde se po žadateli požaduje uvedení zdravotních omezení. Možnosti odpovědi jsou „bez zdravotního omezení“ nebo „se zdravotním omezením“, a to „invalidita v prvním, druhém nebo třetím stupni, osoba zdravotně znevýhodněná a osoba, již byla v posledních 12 měsících invalidita odejmuta“. Zde žalobce uvedl, že nemá zdravotní omezení. Další možností je uvedení „mám jiná zdravotní omezení“. V odkaze je uvedeno že „dokládá se posudkem ošetřujícího lékaře“.
19. Krajský soud ověřil ve spise, že žalobce nebyl u jednání dne 19. 1. 2023 vyzván ke sdělení důvodů ukončení výdělečné činnosti, ani nebyl poučen o tom, že jde o skutečnost podstatnou. Poučení účastníka správního řízení, které žalobce spolu s předvolávkou obdržel, se důvodů ukončení výdělečné činnosti netýká.
20. Mezi základní zásady, které ukládá správní řád pro činnost správních orgánů, patří podle § 4 správního řádu to, že veřejná správa je službou veřejnosti. Ustanovení § 4 odst. 1 správního řádu ukládá správním orgánům vycházet dotčeným osobám vstříc, § 2 odst. 4 správního řádu povinnost dbát na to, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu. Konkrétní vyjádření této zásady spočívá v povinnosti poskytnout dotčeným osobám přiměřená poučení o jejich právech a povinnostech, je – li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné, jak je explicitně uvedeno v § 4 odst. 2 správního řádu, dále povinnosti pomoci odstranit rozpory bránící řádnému projednání a rozhodnutí věci, pomoci napravit vady podání, vyřídit věci bez zbytečných průtahů či volit takový postup, který co nejméně zatíží osoby dotčené činností správních orgánů (srov. např. v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2007, č. j. 6 Ads 13/2006 - 51, či ze dne 10. 5. 2012, č. j. 6 Ads 157/2011 - 56).
21. Ačkoliv poučovací povinnost dopadá zejména na poučení o procesních právech a povinnostech a je spojena s úkonem správního orgánu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2010, čj. 1 As 51/2010 - 214, zejm. bod 55), musí být tato povinnost

vykládána ve spojení s dalšími výše uvedenými povinnostmi správního orgánu. Pokud tedy formulář, na kterém je zásadně žádost o podporu v nezaměstnanosti podávána, neosahuje dotaz na důvod ukončení zaměstnání či jiné výdělečné činnosti, ačkoliv na jiné podstatné okolnosti se táže, neupozorňuje ani na právní úpravu, která upravuje podmínky žádosti při předchozím čerpání podpůrčí doby, a neposkytuje ani prostor pro uvedení důvodů skončení zaměstnání a jiné výdělečné činnosti, ačkoliv jde o údaj podstatný pro posouzení žádosti, ba dokonce nedává k dispozici ani žádnou jinou možnost, jak tuto skutečnost na formuláři uvést, nelze přičítat k tíži žadatele, že toto sám neuvedl jiným způsobem, například přiložením příslušného sdělení k formuláři. Tím, jak jsou formuláře návodně ohledně uvedení ostatních podmínek podpory a zprostředkování zaměstnání, vytváří v uchazeči dojem, že se na vše podstatné dotazují. Nelze pak po uchazeči požadovat, aby kontroloval, zda formuláře skutečně pokrývají všechny relevantní podmínky, a pokud nepokrývají, sám je mimo tyto formuláře úřadu práce sděloval. Za této situace je proto povinností úřadu práce vyplývající z § 4 odst. 2 správního řádu upozornit žadatele, že pro posouzení jeho žádosti je za potřeby uvést další skutečnosti, zde důvody skončení výdělečné činnosti, jakkoliv jde o řízení o žádosti, kde je zvýšená odpovědnost žadatele o výsledek správního řízení (srov. § 50 odst. 3 správního řádu).

22. Krajský soud nepřehlédl, že na internetových stránkách žalovaného, na které formulář žádosti o zprostředkování zaměstnání odkazuje, tedy www.mpsv.cz/web/cz/formulare, se nachází Základní poučení uchazeče o zaměstnání, ve znění platném k 1.1.2024, a že žalobce v žádosti o zprostředkování zaměstnání uvedl, že se s ním seznámil. V oddíle podpora v nezaměstnanosti je v odstavci prvním uveden text: *„Uchazeč o zaměstnání, kterému v rozhodném období uplynula celá podpůrčí doba, má nárok na PvN, pokud po uplynutí této podpůrčí doby získal zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění. Tato doba se nevyžaduje v případech, kdy UoZ skončil zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost ze zdravotních důvodů, nebo skončil zaměstnání z důvodu organizačních změn u zaměstnavatele, nebo proto, že zaměstnavatel porušil podstatnou povinnost vyplývající z právních předpisů, kolektivní smlouvy nebo sjednaných pracovních podmínek. Současně musí být splněna podmínka celkové doby předchozího zaměstnání“*. Toto poučení nemá další odraz ve formuláři k žádosti o podporu v nezaměstnanosti a na poučení odkazuje formulář k jiné žádosti než žádosti o podporu v nezaměstnanosti. Úřad práce se proto nemůže poukazem na poskytnutí poučení touto formou zprostit povinnosti poučit žadatele o vlivu důvodů skončení zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti na potřebnou dobu pojištění v případě, kdy žadatel sám neuvedl důvody skončení svého zaměstnání a jiné výdělečné činnosti, jde – li o žadatele, jež vyčerpal podpůrčí dobu a jehož potřebná doba důchodového pojištění se počítá odchýlně od případu žadatele bez vyčerpané podpůrčí doby, a důvod skončení zaměstnání a jiné výdělečné činnosti je pro něj z tohoto hlediska významný. Poučení na uvedených internetových stránkách je totiž obtížně dohledatelné, když směšuje oba formuláře, a klade na uchazeče o zaměstnání vysoké nároky ve znalosti problematiky podmínek podpory v nezaměstnanosti. Pokud úřad práce poučení neposkytne, postupuje v rozporu se výše uvedenými zásadami. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 Ads 62/2021-43 z 27. 5. 2021, *činnost správních orgánů je v první řadě službou veřejnosti a při výkonu svých pravomocí by měl mít správní orgán vždy na zřeteli účel, pro který byl zřízen*. To platí i při výkladu rozsahu poučovací povinnosti.
23. Krajský soud nesouhlasí s názorem žalovaného, že úřad práce nepoučil žalobce, neboť neměl žádnou indicii k tomu, aby se žalobce dotazoval, zda skončil svou výdělečnou činnost ze

zdravotních důvodů, protože žalobce žádá zdravotní omezení v žádosti o zprostředkování práce neuvedl. Údaje o zdravotním omezení jsou koncipovány úzce ve vztahu k možnosti další zaměstnanosti a vztahují se k zásadním pracovním omezením (invalidita, osoba zdravotně znevýhodněná). Tyto se mohou míjet se zdravotními důvody, které měly žalobce vést ke skončení výdělečné činnosti. Totéž platí ve vztahu ke sdělení, že žalobce nebyl v pracovní neschopnosti, když rozhodnutí ošetřujícího lékaře o tom o pracovní neschopnosti cílí na řešení jiných situací (překážka v práci na straně zaměstnance, nárok na nemocenskou), které vskutku pro osobu samostatně výdělečně činnou nemusí být důležité, jak žalobce uváděl. Na poučovací povinnost úřadu práce ohledně důvodů skončení jeho samostatně výdělečné činnosti to nic nemění.

24. Z výše uvedeného plyne nesprávnost závěru žalovaného, že skutečnost o skončení samostatně výdělečné činnosti ze zdravotních důvodů byla uplatněna nepřipustně jako nová ve syslu § 82 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Podle jeho první věty, *k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, se přihlídně jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve*. Tím, že úřad práce nepoučil žalobce o tom, že chybí údaj o důvodech skončení jeho výdělečné činnosti, a nevyzval jej k doplnění, a to navzdory tomu, že formulář o žádosti o podporu v nezaměstnanosti sám neumožňuje tuto skutečnost uvést, žalobce měl poprvé reálnou možnost tuto skutečnost uvést až v odvolání, když se o relevanci této skutečnosti dozvěděl až z prvostupňového rozhodnutí. Žalovaný proto pochybil, když ji podřadil pod novou skutečnost podléhající koncentraci řízení a věcně se jí nezabýval.

Námítka nesprávně stanovené doby pojištění

25. Ačkoliv krajský soud shledal námitky žalobce vztahující se k důvodům skončení jeho výdělečné činnosti důvodnými, což vede ke zrušení napadeného rozhodnutí, je námitka ohledně nesprávně stanovené doby pojištění nezávislá na předchozí námitce, a proto ji soud nyní rovněž vyřadí.
26. Jak již bylo uvedeno, mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání vyčerpal celou podpůrnou dobu. Zákon o zaměstnanosti stanoví v takovém případě uchazeči zvláštní podmínky pro podporu v nezaměstnanosti k podmínkám uvedeným v § 39 zákona o nezaměstnanosti. Tyto zvláštní podmínky vyplývají z § 49 zákona o zaměstnanosti a týkají se potřebné doby důchodového pojištění. Konkrétně *uchazeč o zaměstnání, kterému v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání uplynula celá podpůrná doba, má nárok na podporu v nezaměstnanosti, pokud po uplynutí této podpůrné doby získal zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 6 měsíců*.
27. Žalobce tvrdí, že získal potřebnou dobu důchodového pojištění, neboť pečoval o svou maminku. Mezi účastníky není sporu – a vyplývá to i ze správního spisu – že žalobce skutečně poskytoval péči o své mamince, která je osobou závislou v II. stupni, a to od 8. 4. 2021 nejméně do ledna 2023.
28. Žalobci lze přisvědčit, že v době poskytování péče byl pojištěn podle § 5 odst. 2 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Krajský soud však nesouhlasí s výkladem žalobce, že zákon o důchodovém pojištění nelze při výkladu § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti aplikovat pro nedostatek odkazu na tento zákon. V ustanovení § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti se totiž posuzuje potřebná doba důchodového pojištění, a tuto

upravuje pouze zákon o důchodovém pojištění (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2014, č. j. 3 Ads 91/2013 – 47 a ze dne 7. 9. 2016, č. j. 7 Ads 90/2016).

29. Nicméně, pro posouzení věci je podstatné, že § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti vyžaduje získání doby důchodového pojištění pouze dvěma způsoby, tedy zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností. Zákon o důchodovém pojištění přitom zná i další situace, které zakládají účast na důchodovém pojištění, mj. též poskytování péče osobě závislé na péči. Takto získaná doba pojištění však není z hlediska zákona o zaměstnanosti uznatelná, když vyžaduje získání pojištění pouze zaměstnáním nebo samostatnou výdělečnou činností.
30. Zákon o zaměstnanosti rozlišuje situaci žadatele o podporu, který dosud nevyčerpal podpůrčí dobu, a který ji již vyčerpal. Na uchazeče, který dosud nevyčerpal podpůrčí dobu, dopadá ustanovení § 39 zákona o zaměstnanosti. Mezi podmínkami v něm je také zahrnuta podmínka získání potřebné doby pojištění zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností, nicméně v § 41 odst. 2 se připouští pro uchazeče podléhající § 39 zákona o zaměstnanosti místo doby důchodového pojištění získané zaměstnáním získat je tzv. náhradní dobou zaměstnání, kterými jsou podle třetího odstavce zde uvedené doby, též doba péče o osobu závislou na péči (písmeno d). Takovou možnost uchazečům podléhající § 49 zákona o zaměstnanosti však žádné ustanovení zákona o zaměstnanosti nezakládá.
31. Jak vyplývá z důvodné zprávy k § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti, rozdíl mezi osobami žádající o podporu, aniž by podpůrčí dobu vyčerпали, a těmi, kteří ji již vyčerпали, je odůvodněn nutností fakticky přispět do systému pojištění, ze kterého je podpora v nezaměstnanosti vyplácena. Konkrétně důvodová zpráva uvádí: *„ustanovení řeší případy opětovného poskytování podpory v nezaměstnanosti, ke kterému dochází v navazujících evidencích. Aby nemohlo docházet ke spekulativnímu vstupu a výstupu z evidence uchazečů o zaměstnání a uplatňování nároku na podporu v nezaměstnanosti, je tímto ustanovením zaručeno, že běh nové podpůrčí doby může nastat až po určité době, kdy uchazeč o zaměstnání skutečně pracoval a podílel se na vytváření zdrojů pro financování státní politiky zaměstnanosti. Pokud se jedná o zdravotní důvody, mají se na mysli důvody uvedené v § 46 odst. 1 písm. d) zákoníku práce, organizačními důvody se rozumí důvody uvedené v § 46 odst. 1 písm. a) až c) zákoníku práce“.* Ačkoliv tedy žalobce poskytováním péče své mamince podmínku pro účast na pojištění podle zákona o důchodovém splnil, nesplnil ji pro účely zákona o zaměstnanosti, protože fakticky on sám do systému pojištění nepřispěl.
32. Žalovaný proto správně nepřihlédl k době, kdy žalobce poskytoval péči své mamince, jako k době zakládající podle § 49 odst. 1 zákona o zaměstnanosti dobu důchodového pojištění.

Závěr a nábrada nákladů řízení

33. Žalovaný nezákonně aplikoval zásadu koncentrace řízení vyplývající z § 82 odst. 4 správního řádu, což žalobce v žalobě důvodně namítl (viz zejm. odstavce 25 tohoto rozsudku). V důsledku toho se nezabýval žalobcem tvrzeným důvodem skončení jeho samostatné výdělečné činnosti, což mohlo vést k nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Krajský soud je proto pro vadu řízení a nezákonnost zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm se bude zabývat tvrzením žalobce o důvodu skončení jeho samostatné výdělečné činnosti, neboť se nejedná o nepřipustnou novotu. Nebude – li pro posouzení tohoto tvrzení shledán podklad ve spise jej prokazující, neopomene žalobce vyzvat k předložení důkazů, z nichž tato skutečnost vyplývá.
34. Krajský soud se dalšími žalobními námitkami nezabýval, neboť představují dílčí žalobní

argumenty rozvíjející stěžejní žalobní linii, vystavěné na nesprávné aplikaci koncentrace podle § 82 správního řádu a nezákonném výkladu dosažené podpůrní doby, a jejich vypořádání je s ohledem zodpovězení stěžejních žalobních námitek bezpředmětné (viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 – 74).

35. Vzhledem k tomu, že v řízení byl plně procesně úspěšný žalobce, vzniklo mu v souladu s ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, a proto mu soud jejich náhradu přiznal, s tím, že výše bude vyčíslena v písemném vyhotovení rozsudku. Žalobce požadoval přiznání paušální náhrady 300 Kč za každý z učiněných úkonů v řízení. Ve správním soudnictví však nemá paušální náhrada výdajů spojených s úkonem učiněným v řízení uznatelným nákladem řízení, a to ani podle vyhlášky č. 254/2015 Sb., ani podle vyhlášky § 177/1996 Sb. Náklady řízení před správním soudem jsou tvořeny pouze důvodně vynaloženými a prokázanými náklady, nikoliv paušální částkou (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015-79, následovaný konstantní judikaturou, např. ze dne 10. 1. 2024, č. j. 8 As256/2022-49). Vzhledem k tomu, že podle obsahu spisu žalobci žádné náklady nevznikly, soud přiznal žalobci náhradu ve výši 0,- Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava, 14. března 2024

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně